

Aralık 2020 • Sayı: 168 • 6 TL

Meraklı Minik

Erken Çocukluk Dönemi İçin Aylık Bilim Dergisi

Taylar
Oyun Oynamayı
Çok Sever

Derginizle birlikte...

Kartlar
Taylar ve
Anne Atlar

Atlar ve
Barınakları
Maketi

Taylar
Oynamaya Gidiyor
Oyunu

Zoetrop

Rengârenk
Çıkartmalar

3+
yaş

"Benim manevi mirasım ilim ve aklıdır"

Mustafa Kemal Atatürk

Meraklı Minik

Erken Çocukluk Dönemi İçin Aylık Bilim Dergisi

Yıl: 13 Sayı: 168

Aralık 2020

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Hasan Mandal

Genel Yayın Yönetmeni

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Doç. Dr. Rukiye Dilli

Yayın Yönetmeni

Aslı Zülal

merakli.minik@tubitak.gov.tr

Yayın Danışma Kurulu

Doç. Dr. Rukiye Dilli

Dr. Öğr. Üyesi Engin Kapkın

Prof. Dr. Elif Nursel Özmert

Dr. Öğr. Üyesi Müge Şen

Yunus Tiryakioglu

Araştırma ve Yazı Grubu

Elnâra Ahmetzâde

Gülnehal Mert

Yasemin Şahin

Merve Yıldırım

Redaksiyon

Özlem Özgün

Grafik Tasarım

Fulya Koçak

Çizer

Pınar Büyükgöral

Video-Animasyon-Web

Selim Özden

Mali Yönetmen

Adem Polat

İdari Hizmetler

Nahide Soytürk

İletişim Bilgileri

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi

Remzi Oğuz Anık Mahallesi

Tunus Caddesi No: 80 06540

Çankaya ANKARA

Tel (312) 298 95 24

Faks (312) 427 74 89

e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

İnternet www.merakliminik.tubitak.gov.tr

Abone İlişkileri

<https://www.tubitakdergileri.com.tr/>

abone@tubitak.gov.tr

Tel (312) 222 83 99

ISSN 977-1307-1998

Fiyatı 6 TL

Baskı

PROMAT Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

<http://www.promat.com.tr/>

Tel (212) 622 63 63

Baskı Tarihi

24.11.2020

Dağıtım

Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.

<http://www.tdp.com.tr>

Her ayın 1'inde çıkar.

Sevgili Çocuklar,

Biliyor musunuz, taylar zamanlarının dörtte üçünü oyun oynayarak geçirir. Birçok başka hayvanın yavruları gibi onlar da büyürken bol bol oyun oynarlar. Oyun oynayarak koşmak, zıplamak ve kendilerini korumak gibi becerilerini geliştirirler. Topluluk içinde nasıl var olacaklarını ve yetişkinlerinin davranışlarını da oyun oynayarak öğrenirler... Aralık sayımızı hazırlarken, taylar ve atlar hakkında başka ilginç bilgiler de öğrendik.

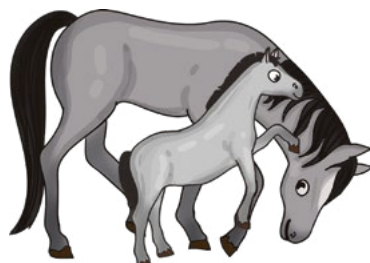
Tüm evcil atlar, tarpan ve Przevalski adı verilen iki yabani at türünden evcilleştirilmiş. Günümüzde tarpanların soyu tükenmiş durumda. Przevalski atlarıysa az sayıda da olsalar Moğolistan'da yaşamlarını sürdürüyor. Ancak dünyanın çeşitli bölgelerinde olduğu gibi ülkemizde de insanlar tarafından doğaya bırakıldıktan sonra sürüler oluşturarak doğal bir yaşam sürmeye başlamış birçok at topluluğu var. Örneğin, Kayseri'nin Hörmətçi ve Sultansazlığı, Manisa'nın Spil Dağı, Afyon'un Kocayayla'sı, Uşak'taki Murat Dağı ya da Kırıkkale'deki Dinek Dağı'na gidecek olursanız buralarda özgürce yaşayan ylık atlarını görebilirsiniz.

Atlar sürü hayvanlarıdır. Ama insanlarla da çok güçlü bağlar kurabilirler. Evcil atlar insanlara güvenir ve onlarla iletişim kurar. Geçmişte atlar, insanların bir yerden bir yere gitmeleri ve yüklerin taşınması gibi işler için vazgeçilmezdi. Cirit ve engel atlama gibi ata binilerek yapılan sporların geçmişi de çok eski. Günümüzde atlar bize farklı alanlarda da yardımcı oluyor. Örneğin, özel gereksinimleri olan insanlara eşlik etmek ya da onların tedavilerine destek olmak üzere eğitilen atlar var. Buna hipoterapi ya da atlı terapi adı veriliyor.

Dergimizin sayfalarında atlar hakkında başka ilginç bilgiler de bulacaksınız. Bu sayımızın ekinde atlarla ilgili oyun malzemeleri ve oyuncaklar var. Bunlardan biri olan zoetrop, animasyonun ilk hâli olarak adlandırılabilir. Dilerseniz ince uzun beyaz kâğıtlara çizdiğiniz resimleri zoetropunuzun içine koyarak siz de kendi animasyonlarınızı yapabilirsiniz.

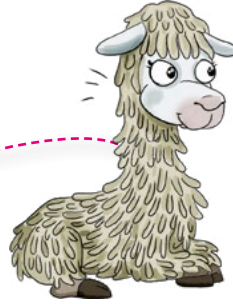
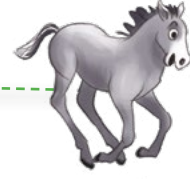
Keşifler ve oyunlarla dolu bir ay geçirmenizi diliyoruz.

Aslı Zülal

İçindekiler

- 2 Rüzgâr Cambaz'la Tanışıyor
- 6 İki Tayın Maceraları
- 8 Atları Daha Yakından Tanımak İster misin?
- 12 Atların Arasındaki de Kim?
- 13 Çiftlikteki Atların Yaşamı
- 15 Engel Atlama
- 16 Atlar Çok Hızlı Koşabilir
- 18 Burada Neler Oluyor?
- 20 Hayvanların Kılırları Ne İşe Yarar?
- 22 Sevimli Poni Püskül'le Tanışın
- 23 Gizlenmiş Hayvanları Bulabilir misin?
- 24 Şimdi Hareket Zamanı!
- 26 Çok Merak Ediyorum
- 28 Haydi Mutfağa
- 30 Küçük Eller İşbaşında
- 32 Kitap... Oyun... Öneri...

Rüzgâr Cambaz'la Tanışıyor

Uçsuuuz bucaksız bir harada birçok at ailesi yaşırdı. Burada her yıl yeni taylar doğar, yavru atlar hep birlikte büyürlerdi. Öyle güzel arkadaşlıklar kurulurdu ki oyun oynayan atların sesleri yakın çevrelerden duyulurdu.

İii-ii-iii!.. Haydi uyan, gidip yelelerimize biraz bakım yaptıralım.

İii-ii-iii! İii-ii-iiii! Merhaba Fırtına. Haydi kaç! Seni yakalamaya çalışayım.

1, 2, 3... Kaçıyoruuum!

Harada yaşıyan atlardan biri olan Kartopu'nun az önce bir yavrusu oldu. Adı Rüzgâr. Henüz ayakta durmakta zorlanıyor. Ama birazdan yürümeyi öğrenecek ve annesinden süt emmeye başlayacak.

Şimdi bir daha deneyeceğim. Bacaklarım çok titriyor!

Haydi, bir kez daha dene yavrum.

İşte Rüzgâr sonunda ayaklandı ve annesinin sütünü emmeye başladı. Küçük tay bir süre annesinin yanından hiç ayrılmayacak.

Rüzgâr hızla büyümeye başlamıştı. Artık o da annesinin anlattığı masallardaki gibi güzel arkadaşlıklar kurmak istiyordu.

Neler yapıyorsun yavrum?

Anne ben biraz sıkıldım! Diğer taylarla tanışıp onlarla oynamak istiyorum. Artık iyice güçlendim. Ben de onların arasına katılabilirim.

İşte büyük gün geldi. Rüzgâr artık diğer taylarla birlikte oynamaya hazırды. Yavru at, önce annesiyle birlikte diğer atların bulunduğu yere geldi. Başta annesinin yanından ayrılmıyordu.

Rüzgâr önce çevresini keşfetmek için her yeri koklamaya başladı. Bu sırada annesinin yanından uzaklaşmıştı. Birden kendini yalnız hissetti ve kaybolduğunu düşündü.

Rüzgâr ne yapacağını düşünürken başka bir tay, heyecanla yuvarlana yuvarlana onun yanına geldi. İkisi de birbirine şaşkın şaşkın bakıyordu.

İki kafadar önce biraz oyun oynadılar.

Sonra çimenlerin üzerine yatıp sırtlarını kaşıdılar. Birlikte o kadar eğlendiler ki zamanın nasıl geçtiğini anlayamadılar.

En sonunda sıra, dörtnala koşma yarışındaydı. Koştular, koştular, koştular...

Paaat, küüüt... O da ne? Taylar koşarken küçük bir tepeden aşağı kaydılar. İndikleri yerde onları bir sürpriz bekliyordu.

Yavrum, ben de seni arıyordum.

İi-iii-ii! Kendime bir arkadaş buldum anne. İlk arkadaşım ile tanışmalısın.

Merhaba, benim adım Cambaz.

İki Tayın Maceraları

Rüzgâr ve Cambaz, tanıştıktan sonra çok iyi arkadaş oldu. Birlikte dolaştılar, oyunlar oynadılar, türlü türlü maceralara atıldılar. Aşağıda onların yaşadığı maceralar anlatılıyor. Bu sırada duydukları seslerle ilgili de bazı ipuçlarını verdik. Bu ipuçlarını kullanarak Rüzgâr ve Cambaz neler yaşamış, canlandırabilir misin?

Bir yetişkinden aşağıda yer alan ipuçlarını sana okumasını iste. Öyküyü canlandırırken bedenini kullanarak ipuçlarındaki sesleri çıkar.

Çimenlerin üzerinde yürüdüler.

Avuçlarını birbirine sürter.

Ağzıyla "şlap, şlap, şlap" sesi çıkar.

Çamura saplandılar, çamurdan çıkmaya çalıştılar.

Fırtına çıktı.

Ağzıyla "Vuuu, vuuu..." sesi çıkar.

Ormanda yürümeye başladılar.

Ellerinle
dizlerine
yavaş yavaş
vur.

Taşlık bir alanda yürüdüler.

Ellerinle
hafif hafif
göğsüne
vur.

Dört nala koştular.

Ellerinle
yere hızlı
hızlı vur.

Arkalarından, başka bir küçük tay olan "...." geldi.

Ellerini
yumruk yapıp
birbirine vur.
Bu yeni tayın
adını da sen
koy.

Atları Daha Yakından Tanımak İster misin?

Atlarla insanların dostluğu çok eskidir. Çok eski zamanlarda, insanlar atları evcilleştirdi ve atlarla insanlar dost oldular. Evcilleşen atlar insanlarla birlikte yaşamaya başladı ve onlara taşımacılıkta yardım etti. İnsanlar da atlara barınak ve yiyecek sağladılar.

Atlar, sürü hayvanlarıdır. Topluluk hâlinde yaşamayı severler. Bir sürüdeki tüm atlar birbirini tanır ve birlikte hareket ederler.

Sirtının kaşınan yeri burası mı?

Birbirlerini tanıyan atlar, sık sık dişleriyle birbirlerinin kıllarını temizler. Buradaki gibi birbirlerini kaşıyan iki at görürsen bu, onların arkadaş olduğu anlamına gelir.

Yavru atlara tay dendiğini biliyorsun, değil mi?

Atların genellikle yılda bir yavrusu olur. Yeni doğan taylar, kısa bir süre içinde yürümeye ve koşmaya başlar.

Taylar oyun oynamayı çok sever.

Oyun oynayarak yetişkin atların davranışlarını taklit eder ve öğrenirler.

Atlar günde yalnızca birkaç saat uyur. Bazen ayaktaiken uyurlar. Ama etrafta onlar için gözcülük edecek başka atlar varsa yere yatarak da uyuyabilirler.

Horr... Horr...

Horrr...

İiii-iii-hiii!
Bu kuru otlar çok lezzetli.

Atlar otçuldur. Yani yalnızca bitki yerler. Taze ve kuru otları, saman ve tahıl yemeyi severler.

Atların tırnaklarına toynak denir. Toynaklarının her birine, genellikle "U" şeklinde olan ve nal adı verilen demir parçaları takılır. Nallar, atların toynaklarını korur. Yürüdükçe ya da koştukça zarar görmelerini önler.

Atların birçok cinsi vardır. Bunların bazıları büyük, bazıları küçüktür. Boyu 1,5 metreden daha kısa olan atlar, genellikle poni olarak adlandırılır. Poniler, çocuklarla çok iyi anlaşır. Özel gereksinimli insanlara eşlik etmek için de eğitilebilirler.

Atların Arasındaki de Kim?

Aşağıda bir at sürüsü görüyorsun. Bu sürüde bir de eşek var. Atların arasına karışmış bu eşeği bulabilir misin? Resimde gülümseyen, beyaz bir tay da var. Onu görebiliyor musun?

Çiftlikteki Atların Yaşamı

Aslı Zülal

Çizim: Göksu Karaca

Meraklı
Minik

Evcil atlar, insanları kokularından tanıyabilir. Biniciler, atlarıyla çok iyi anlaşır.

Ahırda, her bir atın ayrı bir bölümü vardır. Bu bölmeler yan yana olduğu için atlar kendilerini yalnız hissetmezler.

9

2

Evcil atların sık sık tımar edilmesi yani temizlenmesi gerekir. Atların kılları, yelesi ve kuyruğu fırçalanır.

Atlara yiyecek verir ve iyi beslenmelerini sağlarlar.

7

4

Evcil atların uyuduğu ve bakımlarının yapıldığı yere ahır denir.

Atları seven herkes ata binmeyi öğrenebilir. Ama bunun için binicilik eğitimi almaları gerekir.

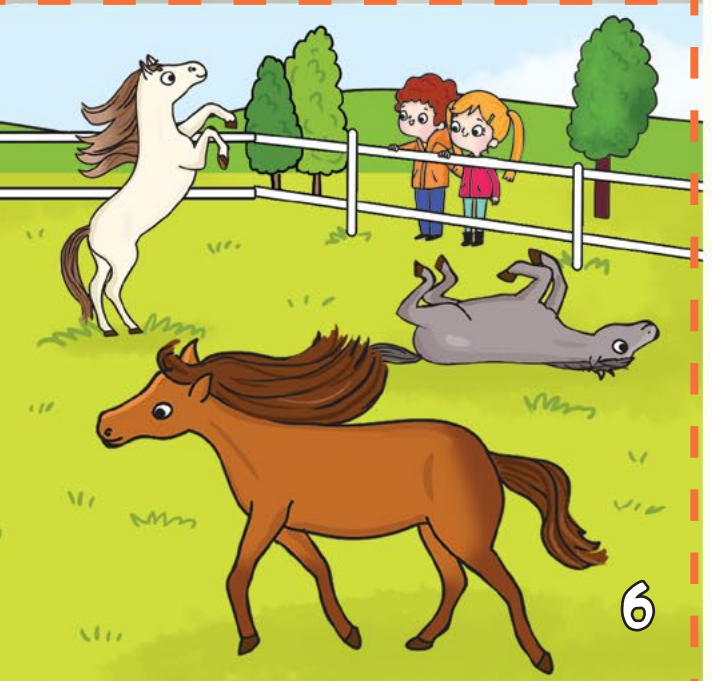
İnsanlar, her gün ahırın içini ve atların bölmelerini temizler.

Toynaklarındaki çamurlar temizlenir. Atlar genellikle tımar edilmekten çok hoşlanır.

Sağlıklı olmak için atların bol bol egzersiz yapması gerekir. Ahırın yakınında atların özgürce koşabilecekleri çayırar bulunur.

Engel Atlama

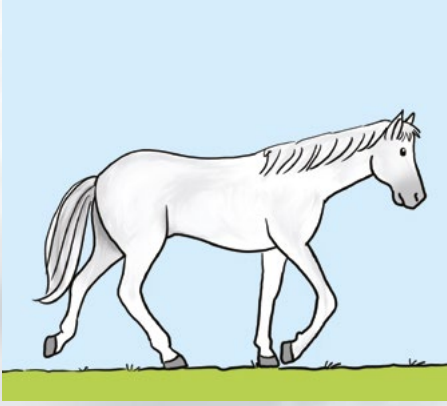
Ayşe, atlı engel atlama yarışına katıldı. Bu yarış kazanmak için yapması gereken, atıyla yalnızca turuncu renkli engellerin üzerinden atlayarak bitiş noktasına varmak. Haydi gideceği yolu bul ve bir kalem yardımıyla çiz.

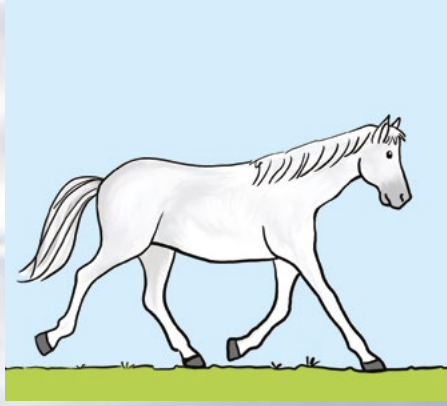
Atlar Çok Hızlı Koşabilir

Atların hızlı koşmasına “dörtnal” adı verilir. Dörtnala koşmak yorucu olduğundan atlar uzun süre bu şekilde koşmak istemez. Genellikle tehlikelerden kaçmak için dörtnala koşarlar. Atlar, farklı hızlarda da gidebilir. “Eşkin”, “tırıs”, “adeta” bunların en bilinenleridir.

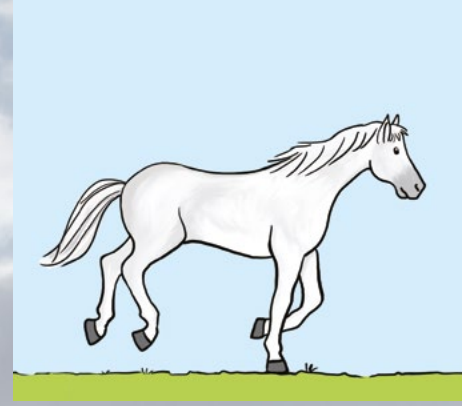

Atların zorlanmadan yürümesine adeta denir. Bu yürüme şekliyle daha az yorulur ve uzun mesafe gidebilirler.

Tırıs, atların hızlı yürüme şekline verilen addır. Bu yürüyüşte atların çapraz bacakları aynı anda yere değ er.

Eşkin, atların tırıstan hızlı, dört naladan yavaş ko şmasına denir. Bu ko şuşta atların bir bacağı yerdeyken diğer    bacağı havada olur.

Burada Neler Oluyor?

Bu resimde ne çok at var böyle! Dur bir dakika! Sence de bu atlar biraz tuhaf davranmıyor mu? Resimdeki atlardan biri resim yapıyor. Bir diğeri salıncakta sallanıyor. Ve daha başka birçok tuhaflık var! Haydi resmi incele ve bulduğun tuhaflıkları söyle.

Resimde kaç at var?

Kitap okuyan atı gösterir misin?

Sen de komik bir at hayal et... Hayalindeki at ne yapıyor ya da nasıl görünüyor?

Hayvanların Kolları Ne İŖe Yarar?

Bazı hayvanların vücutu kollarla kaplıdır. Bu kollar, onları soğuktan ya da sıcaktan korumaya yarar. Atlar gibi bazı hayvanların baş ve boyun bölgelerinde yele adı verilen uzun kollar da bulunur. İşte uzun kolları sahip bazı başka hayvanlar...

Bu fotoğrafta İskoçya'nın dağlık bölgelerinde yaşayan bir sığır görüyorsun. Vücutu uzun kollarla kaplı bu hayvanın gözleri, kollarından neredeyse görünmüyor.

İşte karşınızda sevimli bir alpaka. Alpakalar Güney Amerika'daki And Dağları'nda yaşar. Uzun kollarıyla dikkat çekerler.

Getty Images Turkey

Erkek aslanların baş ve boyun bölgesinde uzun kıllardan oluşan yeleleri vardır. Bu yeleler onları büyük ve güçlü gösterir.

iStockphotos.com

Bu gördüğün de bir Ankara tavşanı. Angora tavşanı olarak da bilinen, ülkemize özgü bu tavşanlar yumuşak ve uzun kıllarıyla dünyaca ünlüdür.

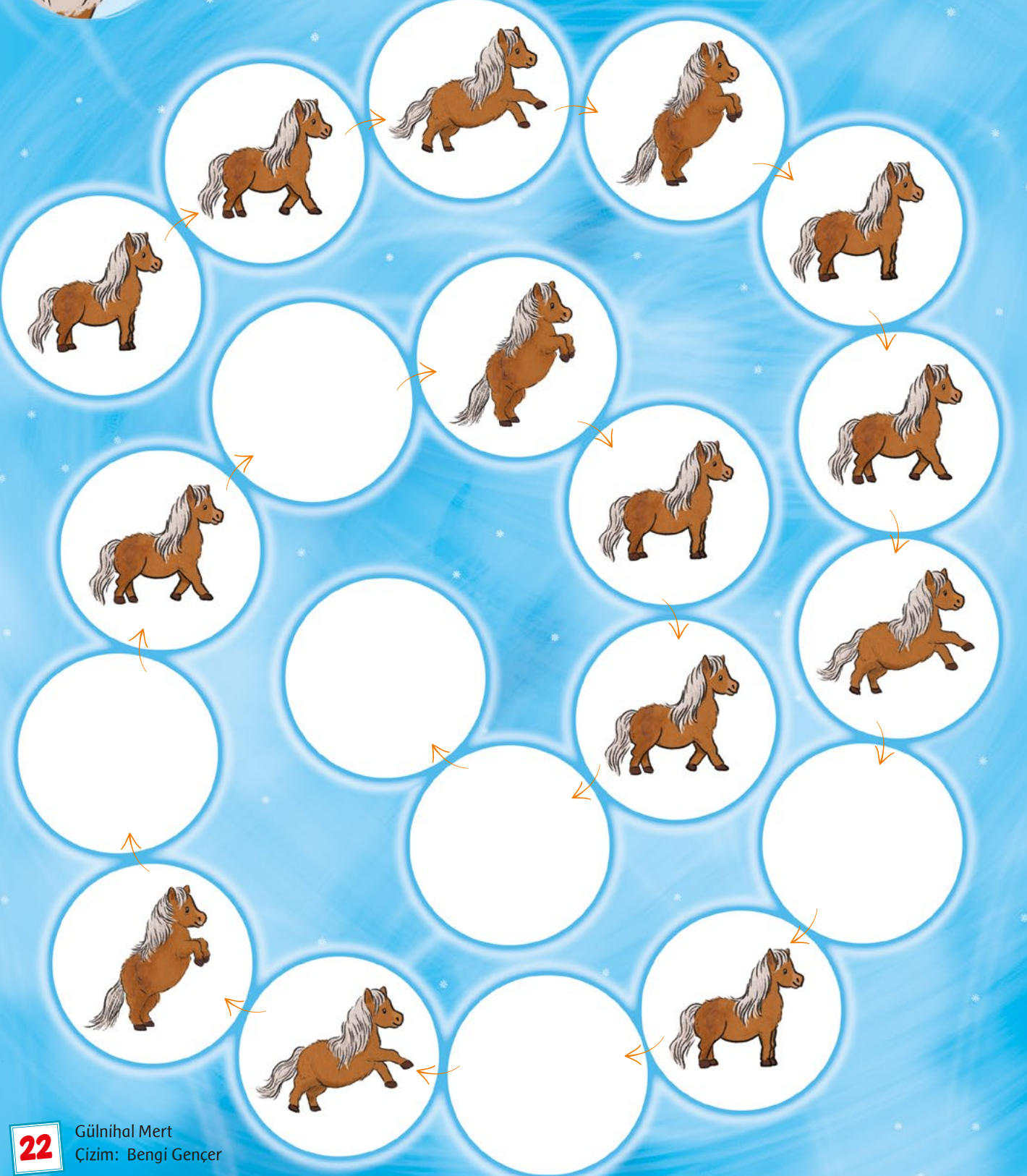
Dijitalimaj / Alamy

Sevimli Poni Püskül'le Tanışın

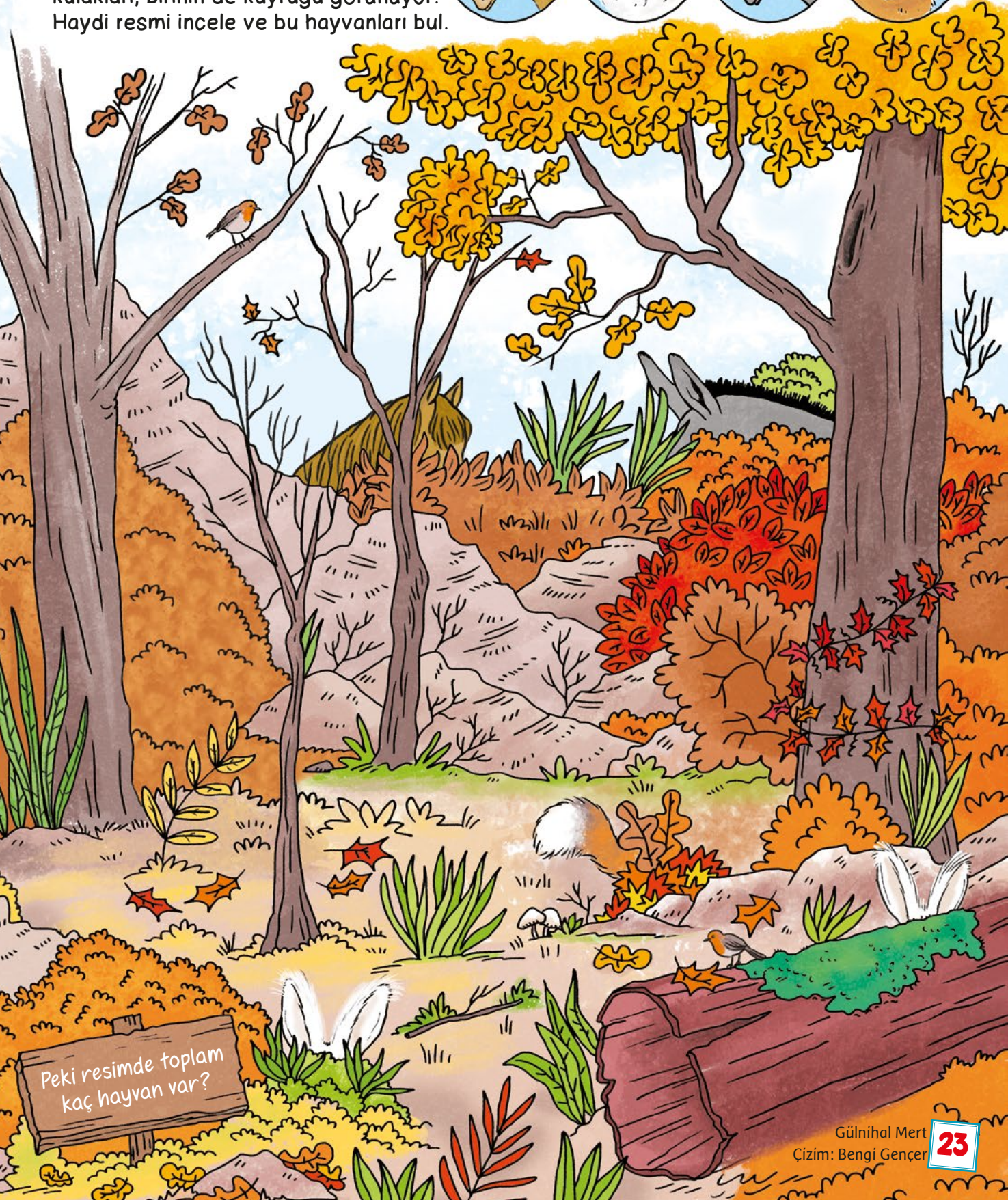

İşte Püskül. Biliyor musun, Püskül kalın kürkü sayesinde havanın çok ama çok soğuk olduğu yerlerde bile yaşayabilir. Aşağıda da Püskül'ün bazı resimlerini görüyorsun. Bu resimlerin belirli bir sırası var. Haydi, önce bu sırayı keşfet. Sonra da boş yerlere gelecek resimleri, dergimizin ekindeki çıkartmalar arasında bulup yerlerine yapıştır.

Gizlenmiş Hayvanları Bulabilir misin?

Bir at, iki Angora tavşanı, bir eşek ve bir tilki resimde farklı yerlere gizlenmişler. Bazılarının yelesi ya da kulakları, birinin de kuyruğu görünüyor. Haydi resmi incele ve bu hayvanları bul.

Peki resimde toplam kaç hayvan var?

Şimdi Hareket Zamanı!

Bu yazımızı atlardan esinlenerek hazırladık.
Haydi buradaki sözleri melodik bir şekilde söyle ve hareketleri yap.

Sırtüstü yatıyorum
Sırtımı kaşıyorum

Bacaklar ve kollar havada, dön sağa sola

Yürürüm yavaş yavaş
Adeta salınarak

Kollar aşağıda, ilerle yavaş hızda

Dört nala koşuyorum
Yerimde duramıyorum

Ayaklar üzerinde sıçra, öne doğru atıl

Tırıs tırıs giderim
Yavaş yürüme derim

Çapraz kol ve bacaklar aynı anda ileri

Çok Merak Ediyorum

Dünyada kaç at cinsi vardır?

Mevsim Bade Yeşilyurt - 6 yaş - İstanbul

Ülkemizde hangi cins atlar yetişir?

İpek Aydın - 4,5 yaş - Isparta
Yaz Gerbağa - 4 yaş - Muğla

Dünyada 300 kadar at ve 150 kadar da poni cinsi vardır. Bunlara, at ırkları da denir. Atların en bilinenleri Arap, İngiliz, Mustang (Masteng okunur), Endülüs, Ahal Teke, Friesian (Frijin okunur), Shire (Şayr okunur) ve Başkır gibi cinslerdir. Ülkemizde de bazıları yalnızca belli yörelerimize özgü olan 20'ye yakın at cinsi yetiştirilir. Bunlara örnek olarak Anadolu Yerli, Karacabey, Çukurova, Malakan, Canik ve Uzunyayla atlarını gösterebiliriz. Ponilere gelince... En bilinen poni cinslerinden bazıları Shetland (Şetlind okunur), İzlanda, Korsika, Togo, Midilli ve Hazar ponileridir. Her ülkede oraya özgü poniler yetiştirilir. Ülkemizde poni yetiştiriciliği genellikle Marmara ve Ege bölgelerinde yaygındır.

Sorularınızı bekliyoruz!

Geometrik şekillerle ilgili sorularınızı 5 Ocak'a kadar bize gönderin.
Bu sorulardan birini ya da birkaçını Şubat 2021 sayımızda
yanıtlayalım.

Adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve yaşadığınız ili yazmayı unutmayın.
İşte adreslerimiz:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi "Çok Merak Ediyorum" Köşesi
Remzi Oğuz Arık Mahallesi Tunus Caddesi No: 80 06540

Kavaklıdere Çankaya / ANKARA

e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

www.merakliminik.tubitak.gov.tr/form/cok-merak-ediyorum

Bu fotoğrafta gördüğün
Ahal Teke, dünyadaki
en ünlü at cinslerinden
biridir. Türkmenistan'a
özgüdür ama dünyanın
birçok başka bölgesinde de
yetiştirilir.

Haydi Mutfağa

Peynirli Krakerden At

Malzemeler

- 1,5 su bardağı un
- 125 gram tereyağı
- 1 yumurta
- 1 siyah zeytin
- 1 çay kaşığı krem peynir
- 1 havuç
- Bir dilim kaşar peyniri
- Bir dilim beyaz peynir
- Bir marul yaprağı
- Birkaç dal maydanoz

Bu etkinlik
bir yetişkinle
birlikte
yapılmalıdır.

Önce ellerinizi sabun ve suyla yıkayarak temizleyin. Sonra sebzeleri bol suyla iyice yıkayın. Tereyağını yumuşayana kadar oda sıcaklığında bekletin. Kaşar peynirini rendeleyin. Unu, yağı, yumurtanın beyazını, kaşar peynirini ve beyaz peyniri bir kabın içinde iyice yoğurun. Hamur pürüzsüz bir hâle gelince kabın kapağını kapatın. Hamuru buzdolabında dinlenmeye bırakın. Fırınınızı 180 derecede ısıtın. Fırın ısındıktan sonra hamuru buzdolabından çıkarın. Pişirme kâğıdının arasında, kalınlığı yarım santimetre olana kadar merdaneyle açın. Hamurdan bir at şekli kesin. Artan hamurdan da dilediğiniz şekilde krakerler yapabilirsiniz. Yüzeylerine yumurta sarısı sürdükten sonra krakerlerinizi 20 - 25 dakika fırında pişirin. Soğuyunca at biçimindeki krakeri bir tabağa koyun. Zeytini, çekirdeğini çıkarıp ezin. Atın gözlerini, nallarını ve burnunu zeytin ezmesiyle yapın. Marul yaprağını ve maydanozları doğrayıp tabağın alt kısmına yerleştirin. Havucu soyun. Havuçtan ince uzun parçalar keserek çitleri yapın. Yele ve kuyruk için de küçük ve ince havuç parçaları kesin. Bu parçaları krakerin üzerine krem peyniri kullanarak yapıştırabilirsiniz. Afiyet olsun.

Küçük Eller İşbaşında

Ekim 2020 sayımızda bir at kuklası tasarlamanızı istemiştik. İşte kuklalarınızla çektiğimiz olduğunuz fotoğraflarınız! Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınızı da internet sitemizde görebilirsiniz. İnternet sitemizin adresi:
<http://www.merakliminik.tubitak.gov.tr/>

Eren Uçkun - 3,5 yaş - Aksaray

Doğa Sezerel - 4 yaş - Eskişehir

İbrahim Kayra Ergül
6 yaş - Denizli

Gökçe Feyza Önder - 4 yaş - Kayseri

Bilge Kurtçu - 4,5 yaş - Bursa

Mehmet Alp Güler - 5 yaş - Manisa

Esma Birsan Kayabaş - 6 yaş - Hatay

Mehmet Berk Öz - 5 yaş - Bayburt

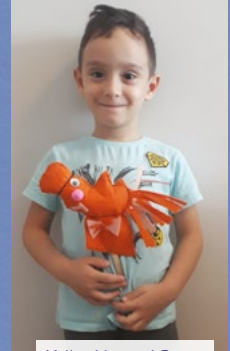
Sare Kürüm - 3 yaş - Elazığ

Çınar Yıldız - 5 yaş - İstanbul

Yusuf Selim Tekin
3,5 yaş - Adıyaman

Yağız Atıcı - 4,5 yaş
Bursa

Gülnigar Çelikel - 5 yaş - Muğla

Muhammed Musab Alıncak
5 yaş - Sivas

Zeynep İlgim Erben - 3,5 yaş - Malatya

Yasin Bilinmiş - 7 yaş - Sakarya

Aybike Akçaoğlu - 3,5 yaş - Çanakkale

Asım (3 yaş) ve Asya (2 yaş) Yiğit - Gaziantep

Ramazan Talha (8,5 yaş) ve Yunus Emre (5 yaş) Gök - Antalya

Mete Aksel Bilginar
5 yaş - Tekirdağ

Azra Önal ve Havvanur Babacan - 6 yaş - Balıkesir

Mehmet Deniz Kayan
6 yaş - Isparta

Hatice Nur Şafakçılar
6 yaş - Konya

Bilge Ece Yıldırım - 3 yaş - Kütahya

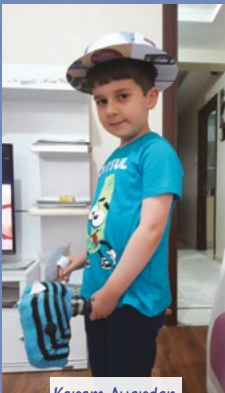
Ali Kerem ve Emine Zişan Kaya
4 yaş - Osmaniye

Azra Beren Özdemir
3 yaş - Zonguldak

Çağan Eren Öztürk
4 yaş - Niğde

Kerem Ayerden
6 yaş - Adana

Elif Miray Nalcı
4 yaş - İzmir

Abdullah Aydoğan
4 yaş - Ankara

Şubat 2021 sayımız için kare, üçgen, dikdörtgen, daire gibi geometrik şekilleri kullanarak bir kolaj yapmanızı istiyoruz. Kolajınızla birlikte çektiğiniz bir fotoğrafınızı, adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve yaşadığınız ili yazarak bize gönderin. Bunun için 5 Ocak'a kadar süreniz var. Adreslerimiz aşağıda:

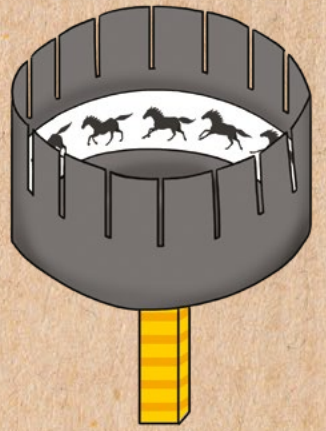
TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Remzi Oğuz Arık Mahallesi Tunus Caddesi No: 80 06540
Kavaklıdere Çankaya / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr
www.merakliminik.tubitak.gov.tr/form/sen-de-gonder

Kitap...

Oyun...

Öneri...

Görüntüleri Hareket Ettiren Oyuncak Zoetrop

Bu sayımızda dergimizin ekinde verdiğimiz zoetrop, yan yana çizilmiş resimleri hareket ediyormuş gibi gösteren bir oyuncak. Zoetrop, animasyon ve sinema tarihinin en önemli buluşlarından biri olarak gösterilir. Bu oyuncak, 1800'ü yıllarda geliştirilmiş. Üzerinde birbirine eşit uzaklıkta kesikler bulunan, tepesi açık bir silindirden ve bu silindirin dönmesini sağlayan bir düzenden oluşuyor. Silindirin iç kısmında, birbirinin ardına çizilmiş resimler var.

Sizin için hazırladığımız zoetropun üst kısmını hızlıca döndürdüğünüzde resimlerdeki atların koştuğunu göreceksiniz. Bunun için bir elinizle zoetropu sapından tutarak yüzünüzden 30 santimetre kadar uzağa getirin. Deliklerden birinin içinden karşı duvardaki at resimlerine bakın. Diğer elinizle zoetropun üst kısmını yavaş yavaş döndürün. Zoetropu farklı hızlarda döndürerek atların hızlanıp yavaşlamasını izleyebilirsiniz.

Zoetropun yapılışı

- Zoetropun üst kısmını yapmak için 1 numaralı kartondaki parçaları kartondan ayırın. Bu iki parçadan birindeki sarı kulakçıya yapıştırıcı sürün, bu kulakçı diğer parçanın arka kısmındaki sarı kısma yapıştırın. Sonra diğer parçanın pembe kulakçıya yapıştırıcı sürerek bu kulakçı da ona karşılık gelen pembe kısma yapıştırın.
- 2 numaralı kartondaki parçaları da kartondan ayırın. Zoetropun üst kısmındaki mavi kulakçıkları arkaya katlayın. Bu kulakçıklara yapıştırıcı sürün, mavi kulakçıkları daire şeklindeki büyük parçanın mavi kısımlarına yapıştırın.
- Sarı-turuncu çizgili parçayı, uzun kenarındaki kat yerlerinden arkaya katlayın. Yeşil kulakçıya yapıştırıcı sürün. Bu kulakçı, kendisine karşılık gelen yeşil kısma yapıştırın.
- Şimdi sarı-turuncu parçanın üst kısmındaki kulakçıkları öne katlayın. Bu kulakçıkların pembe yüzlerine yapıştırıcı sürün. Bu kulakçıkları daire şeklindeki küçük parçanın bir yüzündeki pembe kısımlara yapıştırın. Zoetropun sap kısmı hazır.
- Sap kısmındaki dairenin ortasında bulunan kesikli yerleri parmağınızla ittirerek dairenin gri yüzüne doğru kıvrın. Bunları zoetropun tabanındaki delikten geçirip iki yana doğru açın.

Aslı Zülal

Tasarım ve Çizim: Pınar Büyükgöral

Oyuncak At Şarkısı

Bir oyuncak at yapalım,
Onunla oynayalım.
Yelesini, kuyruğunu,
Sakin unutmayalım.

Atım, dı-gı-dık
Atım, dı-gı-dık
Atım, dı-gı-dık
Diye dolaşır...

Bu sözleri "Arı Vız Vız
Vız..." şarkısının melodisine
uydurarak söyleyebilirsiniz.

Gülnehal Mert

Çizim: iStockphoto.com

Atlar ve Barınakları Maketi

Dergimizin ekinde bulunan atlar ve barınakları maketi, iki at ve bu atların içinde dinlenebileceği bölmeleri bulunan bir barınaktan oluşuyor. Bölmelerin önündeki kapıları açıp kapatarak atları içeri koyabilir ya da dışarı çıkarabilirsiniz.

Maketin yapılışı

- Atları

yapmak için

önce 1 numaralı

kartondaki parçaları

kartondan ayırın. Atları

tüm kat yerlerinden arkaya

katlayın. Kulakçıklarına yapıştırıcı

sürün. Bu kulakçıkları, parçaların iç yüzünde onlara karşılık gelen kısımlara yapıştırın.

- 2 numaralı kartondaki büyük parçayı kartondan ayırıp kat yerlerinden arkaya katlayın.

- 3 numaralı kartondaki iki büyük parçayı kartondan ayırın. Bunlar, barınağın yan duvarlarını oluşturacak. Bu parçaları kat yerlerinden arkaya katlayın. Bunları, 2 numaralı kartondan çıkardığınız

en büyük parçanın iç kısmına yapıştıracaksınız.

Parçaların kulakçıklarına yapıştırıcı sürün.

Kulakçıkları, en büyük parçanın iç yüzündeki renkli kısımlara, renklerini bu kısımların renklerine denk getirerek yapıştırın. (Örneğin yeşil kulakçık, büyük parçanın içindeki yeşil kısma yapışacak.)

- 3 numaralı kartondaki küçük parçayı da kartondan ayırın. Bu parçayı ortadaki kat yerinden arkaya katlayın. Parçanın kulakçıklarını öne katlayın. Kulakçıkların arkasındaki yavruağızı renkli kısımlara yapıştırıcı sürün. Kulakçıkları, barınağın tabanındaki aynı renkli kısma yapıştırın.

- 2 numaralı kartondaki küçük parçaların da kulakçıklarına yapıştırıcı sürün. Bu kulakçıkları barınağın iç duvarlarındaki, kendileriyle aynı renkte kısımlara yapıştırın.

Aslı Zülal

Tasarım ve çizim: Pınar Büyükgöral

Kartlar - Taylar ve Anne Atlar

Bu sayımız için hazırladığımız kartların dokuzunda farklı renklere ve desenlere sahip atlar var. Kartların kalan dokuzundaysa bu atların yavruları... Bu kartlarla bir eşleme oyunu oynayabilirsiniz. Bunun için önce kartları birbirinden ayırıp karıştırın. Resimli yüzleri alta gelecek şekilde yere dizin. Sonra kartları ikiye ikiye açın. Birbirinin eşi olan kartları yani anne ve yavrularını bulmaya çalışın. Açtığınız iki kart birbirinin eşiyse bu kartları kenara ayırın. Açtığınız kartlar birbirinin eşi değilse kartları tekrar ters çevirip başka iki kart açın. İsterseniz bu oyunu iki ya da daha fazla oyuncuyla, kartları sırayla açarak da oynayabilirsiniz. Bu durumda birbirinin eşi olan kartları bulan oyuncu bir kez daha kart açabilir. Dilerseniz oyunu kolaylaştırmak için, kartları resimli yüzleri açık hâlde yere dizerek de oynayabilirsiniz.

Bu kartlarla oynayabileceğiniz bir oyun önerimiz daha var! Bu oyun, iki kişiyle oynanır. Önce bütün kartlar resimli yüzleri üste gelecek şekilde, karışık hâlde yere dizilir.

Daha sonra oyuna kimin başlayacağına karar verilir. Oyuna ilk başlayan oyuncu, kartlardaki atlardan ya da yavrulardan birini seçer. Ancak hangi atı seçtiğini diğer oyuncuya söylemez ya da göstermez. Diğer oyuncu, arkadaşına seçtiği kartla ilgili bazı sorular sorar. Örneğin, "Seçtiğin at anne mi yoksa yavru mu?" gibi. Arkadaşı bu soruya "Anne at." yanıtını verirse üzerinde yavru at resmi olan tüm kartlar ters çevrilir. Diğer oyuncu, açık kalan kartlardaki atların rengine, desenine ve diğer özelliklerine yönelik başka sorular da sorar ve arkadaşının seçtiği kartı tahmin etmeye çalışır.

Merve Yıldırım

Çizim: Gül Orali

Biraz sağa
mısn? Ben
kaynar
görünmüyorum.

Gülümseyin.
Fotoğrafımız
çekiliyor.

Fotoğraf da
ne demek?